

0012 ๒๘๓๖๐

๒๕๖๑

ศูนย์ข้อมูลภาคเหนือ

รายงานการวิจัย

เรื่อง

ความต้องการ ปัญหา กิจกรรม และการใช้เวลาของนักเรียนตาบอด
ในโรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ

งานวิจัย

รายงานการวิจัย

โดย

เบ็ญจ่า

อ่อนท้วม

กัลยา

เพ็ญเพียร

พงษ์ธาดา

วุฒิการณ์

กชกร

อินทุโสภณ

มหาวิทยาลัยพายัพ

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย จาก หน่วยงานมหาวิทยาลัย

WITH THE COMPLIMENTS OF
THE RESEARCH AND DEVELOPMENT CENTER
PAYAP UNIVERSITY

หัวข้อการวิจัย : ความต้องการ ปัญหา กิจกรรม และการใช้เวลาของนักเรียนตาบอด
ในโรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ

คณะผู้วิจัย : อาจารย์เบญจมา อ่อนท้วม คณะสังคมศาสตร์
อาจารย์กัลยา เฟื่องเพียร คณะสังคมศาสตร์
อาจารย์พงษ์ธาดา วุฒิการณ์ คณะมนุษยศาสตร์
อาจารย์กชกร อินทุโสภณ ฝ่ายกิจการนักศึกษา
มหาวิทยาลัยพายัพ

ผู้สนับสนุนการวิจัย : ทบวงมหาวิทยาลัย

ปีที่ได้รับทุน : 2530 - 2531

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง "ความต้องการ ปัญหา กิจกรรม และการใช้เวลาของนักเรียน
ตาบอดในโรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ" มีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ

1. เพื่อศึกษาความต้องการ ปัญหา กิจกรรม และการใช้เวลาของนักเรียน
ตาบอด
2. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการ และปัญหาของนักเรียนตาบอด

ขอบเขตของการ วิจัยครั้งนี้กำหนดเก็บข้อมูลจากนักเรียนตาบอดที่เรียนอยู่ในโรงเรียน
สอนคนตาบอดภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษานักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 รวมทั้ง ครู-อาจารย์ และบุคลากรของโรงเรียน

จากการศึกษาในครั้งนี้ สรุปผลการศึกษาดังนี้ คือ

นักเรียนมีความต้องการด้านสิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นส่วนตัว และความต้องการความรัก
ความอบอุ่นจากพ่อแม่และเพื่อน และการให้ออกนอกสถานที่ไปทัศนศึกษา ตลอดจนต้องการด้านกีฬา
และเกมส์ ปัญหาด้านการเรียน สุขภาพ ปัญหาความไม่สบายใจเรื่องอนาคต อาชีพ มีความ

พึงพอใจในการใช้เวลาประจำวัน และวันหยุด ตลอดจนพอใจในเวลาที่ทำกิจกรรมด้านวิชาการ

พบความแตกต่างในความต้องการด้านวัตถุของนักเรียนชายมีมากกว่านักเรียนหญิง
ซึ่งมีความต้องการด้านจิตใจมากกว่า

นักเรียนที่พิการตั้งแต่เกิดมีความต้องการความรัก ความอบอุ่นจากพ่อแม่และเพื่อน
มากกว่านักเรียนที่พิการภายหลัง

ปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาของนักเรียนตาบอด คือ ปัจจัยของนักเรียนตามองเห็นเลือนลาง
มีปัญหาสุขภาพ และความไม่สบายใจในเรื่องกฎระเบียบ อาชีพในอนาคตมากกว่านักเรียนที่ตาบอด
สนิท นักเรียนที่พิการภายหลังมีความไม่สบายใจเรื่องอาชีพ ความเป็นอยู่ และเพื่อนมากกว่า
นักเรียนที่พิการตั้งแต่เกิด ปัญหาสำคัญของนักเรียน คือ ปัญหาเรื่องการเรียน สุขภาพ จิตใจ
การอาชีพ จากความเห็นของครู-อาจารย์ เห็นว่านักเรียนต้องการเงินและเครื่องใช้ในการ
ประกอบอาชีพ ตลอดจนการส่งเสริมอาชีพ

ABSTRACT

The objective of this research project was to study the blind student at School for the Blind, Chiangmai Thailand. They come from several parts in the Northern part of Thailand.

The study can be divided into 2 categories as follow:-

1. Need, problem, activities and time table of the Blind students.
2. Factors which effect to the need and problem of the Blind students.

The scope of this research project was conducted by direct interview of blind Students who study in School for the Blind in Pratom Suksa 1 to Matayomsuksa 2 include teachers, instructors and staffs.

The research results here can be concluded as follow:-

Students need personal effects, love, warmth, attention from parents and friends and chance to go outside for sightseeing. Sports, Games when they have freetime.

They have problems concern with health, frustration and worry about future and occupation.

Their academic time table and holiday vacation are also be satisfied.

It was found difference between sex. Boy students have more material need than girl students who need more psychological need.

The born blind student need more love, warmth, attention from parents and friend than the post blind students.

Factors have shown different of Partial Blind from the blind such as health, frustration with regulation, worry about future.

Main problems of students are education, health, psychological problem, occupation.

Teachers and instructors mentioned about need for money and personal effects for work and need more promotion in occupation.

PAYYAP UNIVERSITY

กิติกรรมประกาศ

การวิจัยตามโครงการนี้ได้รับการสนับสนุนจากทบวงมหาวิทยาลัย โดยผ่าน
ทางศูนย์วิจัยและพัฒนาของมหาวิทยาลัยพายัพ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณทบวงมหาวิทยาลัย ผู้จัดสรรงบประมาณการวิจัยให้แก่
โครงการนี้ รวมทั้งศูนย์วิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยที่ได้อำนวยความสะดวกและสนับสนุน
การวิจัยครั้งนี้ ทำให้สามารถดำเนินงานตามโครงการวิจัยจนสำเร็จผลตามความมุ่งหมาย

ขอขอบคุณ อาจารย์พรพัฒน์ ศิริ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนสอนคนตาบอด
ภาคเหนือ ที่อนุญาตให้คณะผู้วิจัยได้เข้าไปเก็บข้อมูลในโรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ
และเป็นที่ปรึกษาของคณะผู้วิจัย รวมทั้งคณาจารย์ และบุคลากรของโรงเรียนสอนคนตาบอด
ภาคเหนือ ที่อำนวยความสะดวกในการสอบถามนักเรียนตาบอด และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง
นักเรียนตาบอดทุกคนที่ได้มีใจอย่างยิ่งที่จะตอบคำถามของคณะผู้วิจัย

สำหรับผู้ที่ดำเนินงานทางด้านกรประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ คือ
อาจารย์ฐานิศ ขจรกุลพันธ์ ขอได้รับความขอบคุณจากคณะผู้วิจัย รวมทั้งนักศึกษาคณะ
สังคมวิทยา-มานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ 5 คน ที่ช่วยสัมภาษณ์
เก็บข้อมูลจากนักเรียนตาบอด ขอขอบคุณ คุณวัชรินทร์ เทพโยธิน ผู้ช่วยเหลือในการพิมพ์
รายงานการวิจัยจนเสร็จสมบูรณ์

สุดท้ายนี้ ผู้ที่เป็นกำลังใจอันสำคัญยิ่งในการทำงาน คือ ค.ณ. ปานใจ โวหารดี
และขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ปัน มหาวิริโย อาจารย์คณะพุทธศาสตร์ มหาจุฬาลงกรณ์
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ผู้กรุณาช่วยตรวจทานตารางตัวเลข และเป็นกำลังใจให้-
งานวิจัยประสบผลสำเร็จ

สารบัญ.

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามคำศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 แนวความคิดในการวิจัย	7
ประวัติของโรงเรียนสอนคนตาบอด	7
ประวัติการสอนนักเรียนตาบอดในภาคเหนือ	8
แนวความคิดเกี่ยวกับความต้องการ	12
แนวความคิดเกี่ยวกับความพิการ	14
แนวความคิดเกี่ยวกับเด็กตาบอด	26
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	84
การเลือกแหล่งที่จะทำการศึกษา	84
ประชากรและตัวอย่าง	87
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	88
การรวบรวมข้อมูล	89

	การจัดการกับข้อมูล	90
	การวิเคราะห์ข้อมูล	90
	สมมติฐานในการวิจัย	90
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	91
	ลักษณะทั่วไปของนักเรียนตาบอด	91
	ลักษณะเกี่ยวกับครอบครัวของนักเรียนตาบอด	95
	ข้อมูลเกี่ยวกับความพิการของดวงตาและสุขภาพ	99
	เศรษฐกิจของบิดา-มารดา และนักเรียน	102
	ระดับของการดูแลเอาใจใส่ของบิดา-มารดา	104
	ความต้องการของนักเรียนตาบอด	106
	ปัญหาของนักเรียนตาบอด	129
	กิจกรรมของนักเรียน	143
	การใช้เวลาของนักเรียนตาบอด	156
	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	169
	ความคิดเห็นของครู-อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ที่มีต่อนักเรียนตาบอด	230
	กรณีตัวอย่างสัมภาษณ์แบบลึก	241
	สรุปกิจกรรมจากการสังเกตการณ์	245
บทที่ 5	สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	247
	สรุปและอภิปรายผล	248
	ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	256
	ข้อบกพร่องในการวิจัย	257
	บรรณานุกรม	258
	ภาคผนวก	262
	แบบสอบถามนักเรียนตาบอด	263
	แบบสอบถามบุคคลากร	277

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	จำนวนและร้อยละของนักเรียนตามยอด จำแนกตามลักษณะทั่วไป	93
ตารางที่ 2	จำนวนและร้อยละของนักเรียนตามยอด จำแนกตามลักษณะของครอบครัว	96
ตารางที่ 3	จำนวนและร้อยละของนักเรียนตามยอด จำแนกตามความพึงการของดวงตา และสุขภาพ	100
ตารางที่ 4	จำนวนและร้อยละของนักเรียนตามยอด จำแนกตามภาวะเศรษฐกิจของบิดามารดาและของนักเรียน	103
ตารางที่ 5	จำนวนและร้อยละของนักเรียนตามยอด จำแนกตามระดับการดูแลเอาใจใส่ที่นักเรียนได้รับจากบิดา-มารดา	105
ตารางที่ 6	จำนวนและร้อยละของนักเรียนตามยอด จำแนกตามความต้องการประเภทที่ 1 สิ่งที่ต้องการให้มีที่บ้าน	108
ตารางที่ 7	จำนวนและร้อยละของนักเรียนตามยอด จำแนกตามความต้องการประเภทที่ 2 สิ่งที่ต้องการให้มีที่โรงเรียน	111
ตารางที่ 8	จำนวนและร้อยละของนักเรียนตามยอด จำแนกตามความต้องการใช้เงินเมื่อมีเงินมาก ๆ	115
ตารางที่ 9	จำนวนและร้อยละของนักเรียนตามยอด จำแนกตามความต้องการด้านจิตใจของนักเรียน	118
ตารางที่ 10	จำนวนและร้อยละของนักเรียนตามยอด จำแนกตามความต้องการเกี่ยวกับอนาคต	123
ตารางที่ 11	จำนวนและร้อยละของนักเรียนตามยอด จำแนกตามความต้องการเกี่ยวกับกิจกรรมในชีวิตประจำวัน	127
ตารางที่ 12	อัตราร้อยละของนักเรียนตามยอดจำแนกตามปัญหาด้านร่างกาย	130
ตารางที่ 13	อัตราร้อยละของนักเรียนตามยอดจำแนกตามระดับความไม่สบายใจ	136
ตารางที่ 14	อัตราร้อยละของนักเรียนตามยอดจำแนกตามบุคคลที่ไปปรึกษาเมื่อมีปัญหา	139

ตารางที่ 15	อัตราร้อยละของนักเรียนตามอดจำแนกตามความบ่อยครั้งของการจัดกิจกรรมภายในโรงเรียน	144
ตารางที่ 16	จำนวนและร้อยละของนักเรียนตามอด จำแนกตามกิจกรรมที่นักเรียนต้องการให้โรงเรียนจัดขึ้นในโรงเรียน	148
ตารางที่ 17	อัตราร้อยละของนักเรียนตามอดจำแนกตามความบ่อยครั้งของการจัดกิจกรรมภายนอกโรงเรียน	152
ตารางที่ 18	จำนวนและร้อยละของนักเรียนตามอด จำแนกตามกิจกรรมที่นักเรียนต้องการให้โรงเรียนพาไปภายนอกโรงเรียน	155
ตารางที่ 19	จำนวนและร้อยละของนักเรียนตามอด จำแนกตามการใช้เวลาในวันธรรมดา	161
ตารางที่ 20	จำนวนและร้อยละของนักเรียนตามอด จำแนกตามการใช้เวลาในวันหยุด	164
ตารางที่ 21	จำนวนและร้อยละของนักเรียนตามอด จำแนกตามความพึงพอใจในการใช้เวลาในวันธรรมดาและวันหยุด	168
ตารางที่ 22	อัตราร้อยละของนักเรียนตามอดจำแนกตามเพศ และสิ่งที่ต้องการให้มีที่บ้านอันคับที่หนึ่ง	170
ตารางที่ 23	อัตราร้อยละของนักเรียนตามอด จำแนกตามเพศและสิ่งที่ต้องการให้มีที่โรงเรียนอันคับที่หนึ่ง	172
ตารางที่ 24	อัตราร้อยละของนักเรียนตามอดจำแนกตามเพศและความต้องการใช้เงินของนักเรียนเมื่อมีเงินมาก ๆ	174
ตารางที่ 25	อัตราร้อยละของนักเรียนตามอดจำแนกตามเพศและความต้องการที่สูงสุดด้านจิตใจของนักเรียน	175
ตารางที่ 26	อัตราร้อยละของนักเรียนตามอดจำแนกตามเพศ และความต้องการเกี่ยวกับการศึกษาในอนาคตของนักเรียน	177
ตารางที่ 27	อัตราร้อยละของนักเรียนตามอด จำแนกตามเพศและความต้องการเกี่ยวกับอาชีพในอนาคต	

ตารางที่ 28	อัตราร้อยละของนักเรียนตาบอด จำแนกตามเพศและความไม่พึงพอใจ อนาคตของนักเรียน	182
ตารางที่ 29	อัตราร้อยละของนักเรียนตาบอด จำแนกตามเพศและกิจกรรมที่ชอบทำ มากที่สุด	183
ตารางที่ 30	อัตราร้อยละของนักเรียนตาบอด จำแนกตามเพศและกิจกรรมที่ไม่ชอบ ทำมากที่สุด	185
ตารางที่ 31	อัตราร้อยละของนักเรียนตาบอด จำแนกตามระดับความพิการและ สิ่งที่ต้องการมากที่สุดด้านจิตใจ	187
ตารางที่ 32	อัตราร้อยละของนักเรียนตาบอด จำแนกตามระยะเวลาในการพิการ และสิ่งที่ต้องการมากที่สุดด้านจิตใจ	189
ตารางที่ 33	อัตราร้อยละของนักเรียนตาบอดจำแนกตามอาชีพของบิดาและปัญหา ด้านร่างกาย	193
ตารางที่ 34	อัตราร้อยละของนักเรียนตาบอดจำแนกตามอาชีพของมารดาและ ปัญหาด้านร่างกาย	196
ตารางที่ 35	อัตราร้อยละของนักเรียนตาบอด จำแนกตามอาชีพของบิดาและปัญหา ด้านจิตใจของนักเรียน	201
ตารางที่ 36	อัตราร้อยละของนักเรียนตาบอดจำแนกตามอาชีพของมารดาและปัญหา ด้านจิตใจของนักเรียน	208
ตารางที่ 37	อัตราร้อยละของนักเรียนตาบอดจำแนกตามระดับความพิการและปัญหา ด้านร่างกาย	213
ตารางที่ 38	อัตราร้อยละของนักเรียนตาบอดจำแนกตามระยะเวลาในการพิการและ ปัญหาด้านร่างกายของนักเรียน	216
ตารางที่ 39	อัตราร้อยละของนักเรียนตาบอดจำแนกตามระดับความพิการและปัญหา ด้านจิตใจของนักเรียน	220

ตารางที่ 40	อัตราร้อยละของนักเรียนตามอัตรากำลังตามระยะเวลาในการฝึกการและ ปัญหาด้านจิตใจของนักเรียน	226
ตารางที่ 41	จำนวนและร้อยละของบุคลากรประจำแนกตามลักษณะทั่วไป	231
ตารางที่ 42	จำนวนและร้อยละของบุคลากรประจำแนกตามสิ่งที่นักเรียนต้องการให้มีที่ โรงเรียน	233
ตารางที่ 43	จำนวนและร้อยละของบุคลากรประจำแนกตามสิ่งที่นักเรียนขาด	235
ตารางที่ 44	จำนวนและร้อยละของบุคลากรประจำแนกตามอาชีพสิ่งที่นักเรียนต้องการ	236
ตารางที่ 45	อัตราร้อยละของบุคลากรประจำแนกตามทัศนคติของบุคลากรในโรงเรียน ที่มีต่อปัญหาของนักเรียน	237

PAYAP UNIVERSITY